

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	7
KISALTMALAR	9
ÖN SÖZ	11
GİRİŞ	13

I. BÖLÜM

TÜRK POZİTİF HUKUKUNDA VE HANEFÎ FIKHİNDA TEKERRÜR

A. TÜRK POZİTİF HUKUKUNDA TEKERRÜR.....	27
1. Tekerrürün Şartları	29
a) Kesinleşmiş Bir Ceza Mahkûmiyetinin Varlığı.....	29
b) Yeni Bir Suç İşleme.....	32
c) Süre	33
d) Tekerrür Hükümlerinin İşlemeyeceği Hâller	34
2. Tekerrürün Sonuçları.....	35
3. Tekerrür, İtiyat ve Suçu Meslek Edinme	39
a) İtiyadi Suçlu.....	39
b) Suçu Meslek Edinme.....	41
B. HANEFÎ FIKHİNDA TEKERRÜR	42
1. Had ve Kısas Cezalarında Tekerrür.....	52
2. Tazir Cezalarında Tekerrür	57
3. Tekerrürün Unsurları.....	60
a) İlk Suç.....	60
b) Yeni Bir Suç ile Failin İfsat İçin Çabalaması.....	64
c) Süre	66
4. Tekerrürün Sonuçları.....	68

II. BÖLÜM
TANZİMAT VE SONRASI
OSMANLI POZİTİF HUKUKUNDA TEKERRÜR

A. TADİL ÖNCESİ CKH'DE TEKERRÜR.....	73
1. Tadil Öncesi CKH'de Tekerrürün Şartları	74
a) Mahkûmiyet.....	75
b) Yeni Bir Suç İşleme	79
c) Süre.....	82
2. Tadil Öncesi CKH'de Tekerrürün Hukuki Niteliği ve Sonuçları	83
3. Tadil Öncesi CKH'de Tekerrürle İlgili Maddeler.....	88
a) 7. Madde Zeyli.....	91
b) 62. Madde Zeyli	94
c) 74-75. Madde	101
d) 116. Madde.....	103
e) 173. Madde.....	104
4. Tadil Öncesi CKH'de İtiyat ve Suçu Meslek Edinmeye Dair Örnekler.....	106
a) 201. Madde.....	106
b) 216. Madde.....	108
B. TADİL SONRASI CKH'DE TEKERRÜR.....	109
1. Tadil Sonrası CKH'de Tekerrürün Şartları	116
a) Mahkûmiyet.....	116
b) Yeni Bir Suç İşleme	131
c) Süre.....	139
2. Tadil Sonrası CKH'de Tekerrürün Hukuki Niteliği ve Sonuçları.....	141
3. Tadil Sonrası CKH'de İtiyadi Suçluluk ve Suçu Meslek Edinme.....	147
SONUÇ YERİNE	151
KAYNAKÇA	159

KISALTMALAR

bk.	: Bakınız.
Bs.	: Baskı
CGİK	: Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun
CKH	: Ceza Kanunnâme-i Hümâyunu
D.E.Ü.	: Dokuz Eylül Üniversitesi
ed.	: Editör
Hz.	: Hazreti
İFAV	: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları
MCKH	: Muaddel Ceza Kanunnâme-i Hümâyunu
m.	: Madde
Nşr.	: Neşreden
ö.	: Ölüm Tarihi
SBE	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TDK	: Türk Dil Kurumu
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
Thk.	: Tahkik Eden
ts.	: Tarih yok
UMCK	: Usul-i Muhâkemât-ı Cezaiyye Kanunu
UMHK	: Usul-i Muhâkemât-ı Hukukiyye Kanunu
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve diğerleri

ÖN SÖZ

Tekerrür, bir şahsın işlediği suç veya suçlar sebebiyle çeşitli yargı süreçlerinden geçtikten sonra yeniden suç işlemesini ifade etmek için kullanılan bir hukuk terimidir. Tanzimat Dönemi'nde Batı kanun sistematığının ithal edilmesiyle klasik Hanefî kaynaklarından esinlenerek hukuk dilimize kazandırılmıştır. Osmanlı kaynaklarında *tekerrür-i cürüm*, günümüz Türk ceza hukuku yazımında bu terkip sadeleştirilmiş hâliyle *suçun tekerrürü* veya *suçta tekerrür* şeklinde ifade edilmektedir. İstenmeyen, hoş karşılanmayan, hukuki değerleri ihlal eden ve bu nedenle kamu otoritesi tarafından cezai müeyyideye bağlanmış suçun, bu müeyyidelere rağmen yeniden işlenmesi durumunda ikinci suça mukabil nasıl bir yaptırım uygulanacaktır? Türk hukuk tarihinde bu soruya farklı cevaplar verilmiş, devrin yürürlükteki hukuk sistemine göre çeşitli yaptırımlar uygulanmıştır. Klasik dönem Osmanlı'da, bu dönemde uygulama alanı bulan Hanefî fikhî açısından konuya yaklaşılmıştır. Tanzimat ile birlikte yaşanan değişim rüzgârıyla Hanefî hukuk telakkisine uygun fakat Batı'dan ithal edilen hukuk sistematığı içerisinde konu ele alınmıştır. Bu dönemde özellikle Batı hukuku yakından takip edilmiş ve hukuk alanındaki değişimi yönlendiren yeni bir yargı/akademi çevresi oluşmuştur. Tekerrürün hukuki niteliği ve meydana geldiğinde ortaya çıkacak sonuçları da bu süreçte hukuk sistemi ve anlayışında yaşanan değişime paralel olarak değişmiştir. Elinizdeki çalışma Hanefî hukuk telakkisinden günümüzdeki uygulamaya kadar suçun tekerrürünü mukayeseli olarak ele almakta ve bunu, hukuk tarihimizde büyük bir değişimin yaşandığı Tanzimat Dönemi'ni esas alarak yapmaya çalışmaktadır. Bunun için dönemin hukuk muallimleri ve çeşitli yargı çalışanlarının kaleme aldıkları monografiler, makaleler ve şerhler detaylıca incelenmiş, ortaya çıkan sonuçlar Hanefî fikhî ve Cumhuriyet Dönemi ile mukayese edilmeye çalışılmıştır.

Şüphesiz elinizdeki çalışmanın ortaya çıkmasında birçok kişinin emeği bulunmaktadır. Onlara teşekkürü bir borç bilirim. Öncelikle bugünlere gelebilmem için fedakârca çalışan sevgili anne ve babam, Necla ve Muammer Kızılay'a çok teşekkür ederim. Hayatım boyunca üzerimde emeği olan tüm hocalarıma da müteşekkirim. Çalışmayı okuyarak değerli

görüşlerini paylaşan İstanbul Hukuk Fakültesinden kıymetli meslektaşım Arş. Gör. Emrah Gökmen'e de çok teşekkür ederim. Bununla birlikte yoğun mesaisi arasında her çalışmamı okuyarak redaksiyon işlemini üstlenen kıymetli kardeşim, musahhih Ayşe Kızılay'a ayrıca teşekkür etmem gerekir. Bu çalışmanın ortaya çıkabilmesi için vakitlerinden çaldığım, buna rağmen beni anlayışla karşılayan, en büyük destekçilerim sevgili eşim Rümeyza Kızılay ve kızım Hafsa Kızılay'a da ayrıca şükranlarımı sunuyorum.

Tüm emeğimize rağmen çalışmada eksik ve hatalı hususlar muhakkak olacaktır. Okuyucularımızın affına sığınarak her türlü görüş ve öneriye açık olduğumuzu belirtmek isteriz. Gayret bizden, tevfik Allah'tandır.

Muhammed Emin KIZILAY

Bandırma - Ağustos 2023